

Datum
2019-04-11

Diarienummer
2019-0011

Er referens
S2018/05708/SF

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Samspel för hälsa – Finansiell samordning mellan hälso- och sjukvård och sjukförsäkring (SOU 2018:80)

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) har granskat utredningens förslag med utgångspunkt i hur de bedöms påverka rättssäkerheten och effektiviteten inom socialförsäkringsområdet.

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) *tillstyrker* följande förslag:

- införande av en ny form av finansiell samordning mellan hälso- och sjukvård och sjukförsäkring (avsnitt 6.1)
- landstingens planerings- och budgetförutsättningar (avsnitt 6.6)
- ett nationellt forum som stöd för landstingens arbete med sjukskrivningsfrågor (avsnitt 6.11).

Nedan utvecklar vi våra synpunkter.

Förslag om införande av en ny form av finansiell samordning mellan hälso- och sjukvård och sjukförsäkring (6.1)

ISF tillstyrker förslaget att det införs en ny finansiell samordning mellan hälso- och sjukvård och sjukförsäkring. ISF har sedan tidigare påtalat behovet av en mer långsiktig lösning på den finansiella samordningen mellan hälso- och sjukvården och sjukförsäkringen.¹

ISF instämmer i att regionerna² behöver fortsätta att utveckla arbetet med frågor relaterade till sjukskrivning och att ekonomiska incitament kan vara

¹ ISF, *Uppföljning av sjukskrivningsmiljarden 2010*, Rapport 2011:3.

² Vi väljer att använda det nya namnet region i samma betydelse som utredningens landsting.

en del i detta arbete. ISF är däremot osäker vad gäller storleken på det statsbidrag som föreslås. Frågan är om det föreslagna statsbidraget ger tillräckliga incitament för regionerna att bidra till arbetet med sjukfrånvaron.

ISF inser att det är svårt att införa ett incitamentssystem utan risker i någon form. En risk som alltid finns med den här typen av förslag där man vill påverka ett beteende är att regioner som redan i dag arbetar med sjukskrivningsfrågor, i högre utsträckning än andra regioner, kan riskera att gå miste om bidrag när det baseras på kopplingen till sjukfrånvaro i regionen. En annan tänkbar risk är att regioner som inte bedriver något utvecklingsarbete överhuvudtaget får ta del av bidraget enbart för att sjukfrånvaron ändras i dess upptagningsområde. ISF:s bedömning är att utredningen har beaktat dessa risker i förslaget. Vi bedömer därför att förslaget totalt sett kan ha en positiv effekt även om regionernas möjlighet att påverka sjukfrånvaron i någon mån är avhängig faktorer som ligger utanför regionernas påverkan.

Landstingens planerings- och budgetförutsättningar (6.6)

ISF instämmer i utredningens bedömning att det är viktigt att regionerna ges förutsättningar att långsiktigt kunna planera sitt arbete och tillstyrker de förslag som lämnas i avsnittet.

ISF delar däremot inte utredningens uppfattning att det är tillräckligt med återrapportering och uppföljning enbart inom regionernas egna revisions-system. Det kan leda till att erfarenheter från en regions utvecklingsinsatser om vad som fungerar bra och vad som fungerar mindre bra förblir okänt för andra regioner, och att denna kunskap därmed inte kan tas tillvara. Rapportering och uppföljning av genomförda åtgärder borde kunna ske inom ramen för det uppdrag som regeringen kan ge det nationella forum som man föreslår ska instiftas (se vidare kommentar under 6.11).

Ett nationellt forum som stöd för landstingens arbete med sjukskrivningsfrågor (6.11)

ISF tillstyrker förslaget, men vill framhålla att det nationella forumets uppdrag, så som det beskrivs i betänkandet, förutsätter att forumet har tillgång till administrativa resurser. Uppgifter som omnämns är bland annat att samla erfarenheter från olika utvecklingsinsatser samt bidra till att nya arbetssätt uppmuntras och koordineras. Fokus ska vara på utveckling av metoder, arbetssätt och samverkansfrågor och forumet ska på mer formell basis bidra till att den finansiella samordningen når så goda resultat som möjligt. ISF ställer sig bakom att de närmare uppgifterna för och sammansättningen av forumet bör beslutas av regeringen. ISF anser dock att frågan om regionernas rapportering av genomförda satsningar och

erfarenheter av den finansiella samordningen bör utredas ytterligare inför regeringens beslut om uppgifter för det nationella forumet (se tidigare kommentar under 6.6).

Övriga synpunkter

Redan i direktivet till utredningen fastslås det att förslaget till finansiell samordning ska vara utformat på så sätt att förslagets effekter kan utvärderas. ISF noterar med tillfredsställelse att utredningen har tagit fasta på detta och i bilaga 2 redovisar ett ambitiöst förslag på hur en sådan utvärdering kan komma att se ut.

När det gäller samverkansfrågor vill ISF fästa uppmärksamheten på att gränsdragningen mellan olika aktörers uppdrag måste vara tydlig för att undvika en oklar rollfördelning. ISF noterar utredningens bedömning att långsiktiga och stabila former för lokal samverkan i frågor rörande sjukskrivning och sjukfrånvaro borde vara ett prioriterat inslag i en stärkt lokal struktur för en bra sjukskrivningsprocess. ISF saknar dock ett sammanhållet resonemang om hur samverkan med andra aktörer bör utvecklas för att optimera samhällets resurser men konstaterar samtidigt att frågan om att främja samverkan mellan aktörerna i sjukskrivningsprocessen ingår i den nu pågående utredningen Nationell samordnare för en välfungerande sjukskrivningsprocess (S 2018:06).

Detta yttrande har beslutats av tf. generaldirektör Catarina Eklundh Ahlgren. Helena Persson Schill har varit föredragande. I beredningen har också Fredrik Johansson Tormod och Irene Bergqvist deltagit. Vid den slutliga handläggningen har HR-ansvarig Angela Berthelsen, enhetscheferna Ola Leijon, Mats Granér och Pererik Bengtsson, tf. enhetschef Magnus Medelberg samt administrativ chef Marie Seiboldt deltagit.

Catarina Eklundh Ahlgren
Tf. generaldirektör

Helena Persson Schill
utredare